

- 29.6. Oset 1 ex. (ALLAN MOBERG)
 2.7. Vinön 1 ex. (RAGNAR EDBERG och KARL G. SCHÖLIN)
 23.7. Götlunda 2 ex. (NILS NILSSON)

Fisktärna (*Sterna hirundo*): 6.6. Tjugholmen, Hjälmaren; en inventering av på ön befintliga bon visar 137 st, alla med ägg. RAGNAR EDBERG, K. G. SCHÖLIN

10. Iakttagelser av liten flugsnappare (*Muscicapa parva*) i Skåne hösten 1950

Under ett strövtåg i Fågelsångsdalen strax öster om Lund den 8 oktober fingo vi plötsligt på avstånd höra en mängd upphetsade varningslåten från bl. a. rödhakar och gårdsmyggar. Som vi kommo närmare, konstaterade vi, att ett av gårdsmyglätarna ej var äkta. Snart fingo vi syn på upphovet till detta, en liten flugsnappare, som tillsammans med de övriga småfåglarna öste sin vrede över en rödräv. Sedan denna avlägsnat sig, började den lilla flugsnapparen att jaga på karakteristiskt flugsnapparmaner, och vi hade då goda tillfällen att säkert bestämma den. Fågeln saknade det röda på bröstet och lät då och då höra sitt lockläte.

RAGNAR EDBERG meddelar, att han och K. SCHÖLIN som observatörer i Falsterbo sågo mindre flugsnappare vid två tillfällen i september, nämligen den 21.9. vid fyren och den 27.9. i samhället. Även dessa exemplar voro ungfågelfärgade.

EVA och ANDERS ENEMAR

11. Lappsparven (*Calcarius lapponicus*) i Härjedalen och Dalarna

Vid vandringar på fjällhedarna i Härjedalen, har jag iakttagit att lappsparven är allmän på lämpliga lokaler. Jag hörde över 30 sjungande hannar den 27 juni 1949, på ett område av ca en kvadratkilometer, V om vägen Störvallen—Skärkdalen. I trakten mellan Sörvattnan och Tännäs såg jag lappsparvar den 13 juli 1948 på några platser. Den 27 juni till 1 juli 1950 genomsökte apotekare STIG EKSTRÖM och jag Långfjället i Dalarna, och fann då en liten koloni på tre häckande par. Troligtvis omfattade kolonien flera par, men kläckningen pågick just då och vädret var mycket regnigt, vi ville därför inte störa fåglarna mera än vad som var nödvändigt för att konstatera att häckning förelåg. Häckningslokalen låg S om småtjärnarna vid g i Långfjället på kartan, ca 902 m ö. h. Vi observerade också en ensam hanne 4 km söder därom, men vi kunde ej konstatera häckning här.

HOLGER VIBERG

12. Fågelnotiser från Surahammarstrakten

År 1949 var ett gott fågelår i Surahammartrakten. Den varma väderleken under flyttningstiden på våren hade synbarligen gynnat de flesta fågelarterna, i synnerhet sångarna. Svarthätta (*Sylvia atricapilla*), törnsångare (*Sylvia communis*), grönsångare (*Phylloscopus sibilatrix*) och ärtsångare (*Sylvia curruca*), som eljest inte äro särdeles allmänna här i skogstrakterna, ökade betydligt. Det milda vädret i april gjorde också att en del tidiga häckningsdata kunde noteras. Sälunda hade knölsvanen (*Cygnus olor*) full kull med 6 ägg redan den 24 april, mot i vanliga fall några dagar in i maj månad och storspoven (*Numenius arquata*) hade ägg redan den 27 april.

Det är ganska säreget att sävsångaren (*Acrocephalus schoenobaenus*) ej tidigare uppträtt vid Surahammar, då arten förekommer såväl vid Mälaren i söder som i Fläcksjön i nordost. Orsaken måste sökas i den relativt fattiga vegetationen vid de kringlig-

gande sjöarna. I år har den emellertid plötsligt uppenbarat sig på ett flertal platser, såsom i Västersjön, Glåpen och Norra Lisjön, och på sina håll har det varit tätt mellan paren.

Den 26 juni hörde undertecknad en mystisk fågelsång i ett tätt lövskogsområde kring ett gammalt lertag strax utanför Surahammars samhälle. Fågeln själv var mycket skygg och kunde endast tillfälligtvis observeras i snåren. Sången bestod till största delen av härmningslåten, och nära nog hela traktens fågelfauna passerade revy i de långa strofernas. Biotopen, med sina busksnår och täta nässelbestånd skulle möjligen kunna tyda på kärrsångare (*Acrocephalus palustris*). För att få klarhet i saken vidtalades ERIK ROSENBERG, som hade vänligheten att resa upp över ett dygn. Han kunde snart konstatera att det rörde sig om en härmsångare (*Hippolais icterina*), vilken art aldrig tidigare uppträtt här. Sången hördes regelbundet till den 4.7., men tystnade sedan.

Rödvingetrasten (*Turdus musicus*), som förut om åren endast observerats under flyttningen, sjöng i år hela våren på ett par ställen och har antagligen häckat. Denna art blir mot gränsen till Uppland betydligt vanligare, men är fåtalig i större delen av Västmanland.

En intressant gäst kunde höras varje kväll under en veckas tid vid Västersjön. Det var dvärgbeckasinen (*Lymnocyptes minimus*), som den 2—6 maj glädde åhörarna med sitt säregna spel. Det rörde sig givetvis om en fågel på genomflyttning, men det var i alla fall glädjande, då arten, mig veterligt, ej tidigare hörts i trakten.

Kornknarren (*Crex crex*) uppenbarade sig åter 1949 efter åtta års frånvaro. Det välbekanta stråva låtet hördes under senare delen av maj på icke mindre än fyra ställen i Surahammars omgivning. Om någon häckning kom till stånd har ej kunnat konstateras. Vid Norra Lisjön kunde två hannar höras endast några 10-tal meter från varandra ute i ett tätt bestånd av kavelkun. Då kringliggande våta starrängar ej voro föremål för slätter, borde det finnas goda förutsättningar för fåglarna att lyckligt genomföra häckningen.

Gårdsmygen (*Troglodytes troglodytes*), som helt försvann från trakten under de stränga vintrarna 1941—42, har 1949 åter observerats på ett par ställen, företrädesvis på hyggen i skogen.

I »Förteckning över Sveriges Fåglar» anges för skogssnäppan (*Tringa ochropus*) att den ej är uppgiven som häckfågel i Västmanland. Emellertid har jag funnit arten vid de flesta småsjöar i skogstrakterna häromkring. Ett par varnade ivrigt vid stranden av Vålsjön den 26 maj, och efter en stunds sökande kunde fyra små ungar upplettas bland startuvorna. Gamla trastbon funnos strax intill, och ungarna voro väl nyligen kläckta i något av dessa.

Vid en roddtur på sjön Glåpen den 21 maj observerade undertecknad med sällskap en ormvråk (*Buteo buteo*) på flykt över vassen. Plötsligt dök han ned i en vassrugge, och då han ej visade sig på en lång stund styrdes båten ditåt. Vi kunde då på rätt nära håll se vråken sittande på ett bo av skäggdopping (*Podiceps cristatus*) sysselsatt med att hacka sönder äggen. Tydligt hade doppingen av båten så hastigt skrämts från redet att äggen icke hunnit övertäckas, och vråken hade väl funnit frestelsen för stark. Händelsen kan kanske vara värd att nämnas, då jag icke i litteraturen kunnat återfinna någon uppgift om fågelägg på ormvråkens matsedel.

Den 26 maj upptäcktes vid Olgotsberget ett bo av nötskrika (*Garrulus glandarius*)

med halvstora ungar. Boet var beläget på en hylla i slutningen av berget i skydd av en utskjutande sten. Sådana häckningsplatser för nötskrika har ett par gånger tidigare omnämnts i litteraturen (BERNSTRÖM, F. o. Fl. 1941, p. 190, FLODKVIST, F. o. Fl. 1943, p. 186) och äro antagligen vanligare än man föreställer sig. Runt omkring berget växer tät granskog, varför det säregna valet av boplats icke var någon nödfallsåtgärd. Egendomligt nog ruvade en tjäderhöna (*Tetrao urogallus*) på samma hylla ej mer än ca 2 m från nötskrikans bo, till synes utan att störas av de notoriska äggstjuvarna.

Fiskmåsens (*Larus canus*) tendens till häckning på hustak etc. rätt långt från vattendragen, har flera gånger påpekats i litteraturen och denna företeelse har jag under senare år ofta sett prov på. I fjol (1948) häckade t. ex. fiskmåsen i ett stenkummel långt ute på ett gärde, och 1949 låg ett fiskmåsenbo som ett storkbo i miniatyr på takåsen till en stor lada på en åker ca 1 km från närmaste vattendrag. De talrika kråkorna omintetgjorde emellertid häckningen och boet övergavs.

Slutligen kan nämnas att ett dvärgägg av svartvit flugsnappare (*Muscicapa hypoleuca*) påträffades i en holk den 10 juni. Ägget, som tillvaratogs, var knappt mer än hälften så stort som de övriga äggen.

HARALD WEDÉBUS

13. Övervintrande sävsparvar (*Emberiza schoeniclus*) vid Stockholm

Sävsparven har under senare år sällan påträffats som övervintrare i Mellansverige. Det kan därför vara av intresse att meddela följande iakttagelser från Södra Djurgården i Stockholm.

Den 9 januari 1949 sågs sålunda fyra sävsparvar vid Källhagens Vårdshus. Fr. o. m. den 4 december 1949 noterades ett växlande antal i vassen vid Blockhusudden. I början var de över 30 st., men antalet sjönk sedan, troligen mest beroende på näringsbrist, ty vassområdet där de höll till är mycket begränsat och de flyttade sig förmodligen till andra vassar uppåt Värtan. Sista dagen de iaktogs, 29 januari 1950, var de endast 4 st., men dessa hade då klarat sig igenom vinterns värsta köld- och snöperiod.

H. BROMAN, L. LUNDHOLM

14. Häckningsfynd av fjällpipare (*Charadrius morinellus*) i Dalarna

Enligt SOF:s »Förteckning» har fjällpiparen »troligen häckat» i Dalarna. Den 9 juli 1938 iaktogs emellertid en fjällpipare med ungar på Fulufjället i närheten av Tand-sjöarna. Häckning så tydligt har mig veterligen ej tidigare uppgivits.

THOROLF LINDSTRÖM

Summaries:

1. The Little Grebe in Malmö. *Podiceps ruficollis* breeds regularly in Scania and has often been observed in Malmö canals and ponds. During the hard winters of 1940, '41, and '42, however, the stock was greatly reduced and no little grebe was seen in Malmö until 1945 when one pair bred in a park-pond. In the following year the species was observed at the same place but the next finding was not made until 1949. During the winter of 1949—50 a few birds remained in Malmö although it was very cold. The grebes were seen alternately in a small ice-hole close to one of the canal bridges and in the harbour. In the autumn of 1950, six little grebes were seen together in October.